

Het financiële risico van bedrijfsongevallen

In Nederland werken ongeveer 7 miljoen werknemers bij zo'n 500.000 bedrijven. Jaarlijks zijn ongeveer 230.000 werknemers slachtoffer van een bedrijfsongeval (ruim 600 per dag)

Eendere van de slachtoffers kan door het ongeval (tijdelijk) niet meer werken. Daarnaast vallen er 80 tot 90 dodelijke slachtoffers per jaar.

Uiteraard staan er in de ARBO-wet regels waaraan de werkgever zich moet houden om arbeidsrisico's en ongevallen te voorkomen. Werkgevers zijn verplicht om in kaart te brengen welke gezondheids- en veiligheidsrisico's er in hun bedrijf zijn. Ook moeten zij een plan van aanpak maken waarin staat wanneer en welke maatregelen er nodig zijn om deze risico's op te heffen of zo veel mogelijk te verminderen.

Onder risico's wordt verstaan, situaties waarin werknemers bijvoorbeeld kunnen uitglijden of vallen, aangereden worden, bekneld raken in een machine of zich verwonden aan bewegende objecten.

De kosten die de werkgever en de samenleving moeten dragen vanwege bedrijfsongevallen zijn enorm hoog. Onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wijst uit dat de meeste gevallen (~ 80%) waarbij werknemers gewond raken door contact met bewegende delen van een vaste machine zijn de ongevallen te wijten aan het falen van de aanwezige beveiliging. In de overige gevallen is geheel geen beveiliging aanwezig of is de beveiliging omzeild of uitgeschakeld ter bevordering van de productiesnelheid.

Voor een bedrijf geldt dat aan ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid kosten verbonden zijn waar geen productie tegenover staat. Deze bestaan uit de verplichting om bij een ongeval het loon van de getroffen werknemer gedurende twee jaar door te betalen en de kosten die verbonden zijn met de WAO-toetreding. Ook het beslag op de personeelsdienst van een bedrijf in het kader van verzuimmanagement veroorzaakt extra kosten als een arbeidsongeval tot verzuim leidt. Langs die weg betaalt een bedrijf mee aan de maatschappelijke kosten van productieverlies ten gevolge van arbeidsongevallen.

Op bedrijfsniveau komen bij het productieverlies de kosten van vervanging, bestuursrechtelijke boetes en administratieve lasten, privaatrechtelijke claims en daarmee verbonden proceskosten en omzet verlies ten gevolge van imagoschade.

De prijs die de werkgever moet betalen is gedeeltelijk financieel, maar daarnaast is er ook nog immateriële schade (bijvoorbeeld imagoschade).

De financiële schade is redelijk in kaart te brengen, afhankelijk van de ernst van het ongeluk is dit onder te verdelen in:

Gevolg	Kosten per ongeval
Dodelijk	70.000 euro
WAO	110.000 euro
Tijdelijke afwezigheid	2.750 euro + doorbetaalde loonkosten tijdens afwezigheid + werving van vervanging

Wat te doen om risico's echt te vermijden?

Het is dus van groot belang om de beveiliging van alle machines goed op orde te hebben. Dat wil zeggen, juiste keuze van de soort beveiliging, kwalitatief goede veiligheidscomponenten en goed onderhoud van de machine.

De juiste keuze wordt in eerste instantie bepaald door de functie en het soort beveiliging (lichtgordijn, schakellijst, fotocel, schakelmat etc.). Maar de juiste keuze is ook afhankelijk van de omstandigheden waarin de machine moet functioneren. Daarbij spelen stof, vocht, temperatuur, explosieveiligheid, trillingen etc. allemaal een belangrijke rol, want de beveiliging moet storingsvrij goed functioneren.

Aansprakelijkheid wordt vaak pas echt bekeken nadat het ongeval heeft plaatsgevonden, en dan wordt pas onderkend dat de kosten erg hoog zijn en dat het investeren in preventie goedkoper was geweest.

In het kader van het onderwerp machineveiligheid is onder andere de Machinerichtlijn (98/37/EG) van belang. Deze heeft direct betrekking op de veiligheid van de machines zelf.

Daarnaast is er ook wet- en regelgeving voor de werkgever, in de vorm van de Arbowet. Hierin staat onder andere omschreven dat de werkgever verplicht is veilige arbeidsmiddelen in te kopen en ter beschikking te stellen aan de werknemers. De CE-keur is hierbij een behoorlijke indicatie, maar de werkgever moet zich bewust zijn dat de verantwoordelijkheid op hem overgaat na inbedrijfstelling.

De werkgever moet dus zorgdragen voor het veilig houden van de machines d.m.v. onderhoud, inspecties/keuringen, correct gebruik en reparaties.

De normen voor inspecties en keuringen zijn ruim. Afhankelijk van de eisen die worden gesteld aan keurend personeel kan de gebruiker (lees eigenaar) zelf de keuring uit voeren. De wet zegt vrijwel niets over de keuringstermijn. De frequentie valt dus onder de verantwoordelijkheid van de werkgever.